

پنجاه مجلس در افلاق

www.ketab.ir

حجة الاسلام والمسلمين حاج سيد محمد حسن محقق

سرشناسه	: محقق، سید محمد حسن، (۱۳۱۵ -)
عنوان و پدیدآور	: پنجاه مجلس در اخلاق / محقق، سید محمد حسن
مشخصات نشر	: قم، باقیات، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۳۰۴ ص.
شابک	: ۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: اخلاق اسلامی.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲ پ ۹ م ۳۳۱۲ / ۸ BP ۲۴۷
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷ / ۶۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۲۳۳۸۷
ISBN	: 978 - 600 - 213 - 092 - 1

www.ketab.ir

پنجاه مجلس در اخلاق

سید محمد حسن محقق

ناشر: باقیات

چاپخانه: وفا

چاپ: (اول ناشر) - ۱۳۹۲

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

تهیه و تنظیم: علی واعظی

شابک: 1 - 092 - 213 - 600 - 978 ISBN

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

«کلیه حقوق محفوظ است»

پیش گفتار

بسم الله

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على محمد وآله
الطاهرين سيما الإمام المنتظر والحجة الثاني عشر الحجة بن
الحسن عجل الله تعالى له الفرج واللعن الدائم على أعدائهم
الجميعين من الآن الى قيام يوم الدين

پیامبر اکرم ﷺ فرمود: «إذا مات الإنسان قطع عمله إلا من ثلاث: علم يتفجع به الناس أو
صدقة تجزى عليه أو ولد صالح يدعوا له»^(۱)؛ وقتی انسان از دنیا می رود دستش از عمل در
دنیا کوتاه می شود، مگر از سه چیز: ۱- دانشی که مردم از آن بهره مند شوند (مثل کتاب یا
شاگرد) ۲- کار خیری که همیشه مورد استفاده قرار گیرد مثل مسجد، مدرسه و
بیمارستان) ۳- فرزند صالحی که او را یاد و برایش مغفرت بنماید.

صدها سال از مرگ شیخ طوسی، شیخ کلینی و شیخ صدوق می گذرد؛ اما چهار کتاب از
آنان به یادگار مانده است که چهار صد جزوه علمی از شاگردان ائمه اطهار را در این کتاب
تحت عنوان: کافی از کلینی، من لا یحضره الفقیه از شیخ صدوق، تهذیب و الاستبصار از
شیخ طوسی جمع آوری نموده اند که تمام احکام شرعی شیعه از آنها گرفته می شود و یا
بعضی از مساجد که بیش از هزار سال است که ساخته شده و سازندگان آنها در ثواب
شریکند به قول شاعر:

تا چشم بر هم زنی از ما اثری نیست

بگذار به گیتی اثری زان که در آفاق

کتاب حاضر تحت عنوان «پنجاه مجلس در اخلاق» است، هرکس ذوق و سلیقه مخصوصی دارد، من نیز به ذوق خود می‌نگارم، چه بسا آن چه من می‌پسندم، دیگران نپسندند، اما آن چه را که به یقین می‌دانم همان گونه که وجودم عاری از عیب و اشکال نیست، کتابم نیز خالی از عیب بلکه عیب‌ها نیست؛ این را نیز نیک می‌دانم که در میان مردم افرادی هستند که هزاران خوبی را نادیده‌اند و تا به عیب و نقصی برمی‌خورند، همان را وسیله انتقاد و نکوهش قرار می‌دهند.

امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام در یکی از کلمات خود، عیب‌جویان را به مگسی تشبیه می‌کند که جاهای فاسد و کثیف بدن را جستجو می‌کند و بر آن می‌نشیند و جاهای صحیح و سالم بدن را کاری ندارد.

خسب از دریشان عیب بیند مگس بیشتر بر جراحت نشیند

از خردمندان بابصیرت نکته‌پردازان باانصاف انتظار دارم که این مجموعه را مرور نموده و اگر به خطا و اشتباهی برخوردند، مستور و معذور دارند و مرا از آن آگاه سازند، چرا که:

بزرگان خرده بر خردان نگیرند به رحمت عذر ایشان را پذیرند

امیدوارم این مجموعه مورد استفاده قرار گیرد و از خدای متعال و رسول اکرم و ائمه اطهار علیهم السلام توجه و عنایت می‌طلبم. خداوندگار توفیق‌ده با چیزی بنگارم که رضای تو در آن باشد و چیزی ننویسم که رضای تو در آن نباشد.

و ما من کتاب إلا سیفنی و یبقی الدهر ما کتبت یداه

فلا تکتب بکفک غیر شیء تسرک فی القيامة ان تراه

به راستی که نویسنده یک اثر سرانجام می‌میرد و فانی می‌شود، اما روزگار آن چه را وی نوشته نگه می‌دارد؛ پس منویس با دست خود مگر چیزی که شادمان کند تو را در قیامت دیدن آن.

سید محمد حسن محقق

فهرست

۵	پیش گفتار
۷	سخن ناشر
۹	شرح حال مؤلف

مجلس اول

۱۱	تجسم اعمال در روز قیامت
۱۱	تجسم حضور اعمال از نظر قرآن
۱۲	کارهای نیک به صورت نور
۱۲	نتیجه اعمال دنیوی، نعمت بهسم و عذاب اخروی

مجلس دوم

۱۴	شش دادگاه در دنیا و آخرت
۱۴	دادگاه اول: وجدان
۱۶	تشابهات دادگاه وجدان با دادگاه رستاخیز
۱۷	دادگاه دوم: تاریخ
۱۸	دادگاه سوم: گفتار مردم
۱۸	دادگاه چهارم: طبیعت
۱۹	دادگاه پنجم: محاکم دنیا
۱۹	صفات قاضی از دیدگاه امیرالمؤمنین (ع)
۲۰	دادگاه ششم: قیامت
۲۲	روزی تاریک تر از شب
۲۲	کریم تر از کریمان

مجلس سوم

۲۳	دنیا، متاع غرور
۲۳	مراحل پنج گانه عمر انسان
۲۴	۱- دوران کودکی
۲۴	۲- دوران نوجوانی
۲۵	۳- دوران جوانی
۲۵	۴- دوران احساسات
۲۶	زشتی فخر فروشی

۲۸	فخر پسندیده و ذمّ ناپسند
۳۲	۵- دوران پیری و ثروت‌اندوزی
۳۴	مجلس چهارم
۳۴	مقیاس افتخار و فضیلت
۳۶	پنج سنت عبدالمطلب
۳۶	شخصیت عباس عموی پیامبر
۳۷	پرسش‌های هارون و پاسخ‌های امام کاظم علیه السلام
۴۲	مجلس پنجم
۴۲	هم‌زمانی چند عبدالله در مدینه
۴۲	۱- عبدالله بن عمر
۴۳	۲- عبدالله بن عمرو عاص
۴۳	۳- عبدالله بن جعفر
۴۳	۴- عبدالله بن ابی‌سیر
۴۴	۵- عبدالله بن عباس
۴۵	تهنیت امام علی علیه السلام به عبدالله
۴۶	سبّ علی علیه السلام ، سبّ خدا و پیامبر
۴۷	مناظره ابن عباس و معاویه
۴۸	تفاخر بیجا
۵۰	دلیل نابینایی عبدالله
۵۱	مجلس ششم
۵۱	مذمت اولاد کُشی
۵۲	تربیت اولاد
۵۳	نمرود و اثر شیر
۵۶	بخت النصر، پسر بت
۵۶	حقوق فرزندان بر والدین
۵۶	۱- نام نیک
۵۷	۲- ادب و تربیت اولاد
۵۸	۳- تعلیم قرآن
۵۹	مجلس هفتم
۵۹	گرفتاری‌های انسان از رحم تا قبر
۶۰	آموزش و تربیت
۶۱	علم‌آموزی و هنراندوزی
۶۲	گرفتاری‌های انسان
۶۲	۱- خانواده
۶۳	۲- بیماری

۶۳	۳- قبر.....
۶۴	خوف از خدا.....
۶۴	مناجات امام سجاد علیه السلام

مجلس هشتم

۶۶	خنده و گریه.....
۶۶	اقسام گریه.....
۶۷	۱- گریه طفل.....
۶۷	۲- گریه ندامت.....
۶۸	۳- گریه ملامت.....
۶۹	۴- گریه اهل دنیا.....
۶۹	۵- گریه دروغ.....
۷۰	مخالفت با قرآن و سنت.....
۷۳	۶- گریه خوف و خشیت از خدا.....
۷۳	۷- گریه مصیبت.....

مجلس نهم

۷۵	اقسام خنده.....
۷۷	۱- خنده تغییر حال.....
۷۸	۲- خنده کشف حقیقت.....
۷۹	۳- خنده ملامت و شمانت.....
۸۰	شمانت به امام سجاد علیه السلام

مجلس دهم

۸۲	مشکل سالم ماندن دین در آخر الزمان.....
۸۳	زندگی اجتماعی یا گوشه نشینی.....
۸۳	سفارش اسلام به ازدواج و زندگی اجتماعی.....
۸۴	خصوصیات روباه.....

مجلس یازدهم

۸۶	نتیجه عمل، بهشت و جهنم.....
۸۸	قارون و منع زکات.....
۸۹	حالت های جسم و روح.....
۹۰	سختی بیماری روح.....
۹۰	پرتو ممتاز روح.....
۹۲	فصاحت و بلاغت پیامبر اکرم و اهل بیتش.....

مجلس دوازدهم

۹۴	اسرار پنهان.....
۹۵	دوستان خدا.....

۹۷	 داروغه سمرقند
۹۹	 مجلس سیزدهم
۹۹	 حسد و مفاسد آن
۱۰۰	 صحت حسد در کمی حسادت
۱۰۰	 بوستان دنیا
۱۰۰	 ۱- علم و حسد
۱۰۱	 ۲- عدل و ستم
۱۰۲	 ۳- عبادت و ریا
۱۰۲	 ۴- امانت و خیانت
۱۰۲	 ۵- خیرخواهی و غش
۱۰۳	 مجلس چهاردهم
۱۰۳	 کلیدهای غیب
۱۰۴	 راز آفرینش
۱۰۵	 احیای دانش پزشکی
۱۰۵	 حکایتی شگفت
۱۰۷	 مجلس پانزدهم
۱۰۷	 اصول نیکی‌ها
۱۰۸	 ۱- ایمان به خدا و قیامت
۱۰۸	 ۲- انفاق و ایثار
۱۰۸	 ۳- برپا داشتن نماز
۱۰۹	 ۴- پرداخت زکات
۱۰۹	 ۵- وفای به عهد
۱۰۹	 ۶- صبر و استقامت
۱۱۱	 مجلس شانزدهم
۱۱۱	 انفاق و نیکوکاری
۱۱۲	 انفاق در راه خدا
۱۱۴	 انفاق مایه افزونی مال
۱۱۵	 معامله با خدا
۱۱۷	 مجلس هفدهم
۱۱۷	 همه امتحان می‌شوند
۱۱۷	 امتحان هابیل و قابیل
۱۱۸	 حضرت ابراهیم و امتحانی سخت
۱۱۹	 داود و مجلس وعظ غلام سیاه
۱۱۹	 یوسف و آزمونی شگرف
۱۲۰	 نوح و تکذیب قوم

۱۲۰	موسی و گوساله سامری
۱۲۱	آزار آل پیامبر

مجلس هجدهم

۱۲۲	پرهیز عاقل از چند گروه
۱۲۲	۱- سلطان
۱۲۳	۲- ندیم سلطان
۱۲۳	۳- نقاش
۱۲۴	۴- طیب
۱۲۴	۵- شاعر
۱۲۴	زبان او را قطع کن!
۱۲۵	پدر و جد تو کیست؟
۱۲۶	آب انبار سید
۱۲۷	دعبل خزاعی و هفت خلیفه
۱۲۹	یغمای جندقی و سادات رواره

مجلس نوزدهم

۱۳۱	جنگدان کر و لال
۱۳۲	نشانه های احمق
۱۳۳	راه های شناخت احمق
۱۳۴	اجتناب از احمق

مجلس بیستم

۱۳۵	نعمت های الهی
۱۳۶	نعمت ظاهر و باطن
۱۳۷	انواع نعمت
۱۳۷	۱- نعمت حقیقی
۱۳۸	۲- نعمت اخلاق
۱۳۹	۳- نعمت فضایل بدنی
۱۳۹	۴- نعمت قدرت
۱۴۰	۵- نعمت عمر
۱۴۰	۶- نعمت جمال و زیبایی

مجلس بیست و یکم

۱۴۱	روز رستاخیز
۱۴۱	منادی و مکان قریب
۱۴۲	حاکم واقعی و راه نجات
۱۴۲	فرشتگان مقرب
۱۴۲	مأموریت میکائیل و جبرئیل

۱۴۳		مأموریت عزرائیل، اسرافیل و روح
۱۴۵		مجلس بیست و دوم
۱۴۵		سوگند به ارزش‌ها
۱۴۵		کلمات سوگند
۱۴۸		مجلس بیست و سوم
۱۴۸		اولیاء الله چه کسانی هستند؟
۱۴۹		بشارت چیست؟
۱۵۲		دوستی و دشمنی برای خدا
۱۵۴		مجلس بیست و چهارم
۱۵۴		دوستی خدا
۱۵۵		شان نزول
۱۵۶		حزب الله و حزب شیطان
۱۵۷		پاداش دوستی و دشمنی در راه خدا
۱۵۹		مجلس بیست و پنجم
۱۵۹		علم اخلاق
۱۵۹		امکان تغییر اخلاق
۱۶۰		تهذیب و تربیت
۱۶۲		تغییر رذایل اخلاقی
۱۶۲		راه‌های کسب اخلاق
۱۶۴		مجلس بیست و ششم
۱۶۴		مذمت تکبر
۱۶۶		تکبر شیطان و سرپیچی از فرمان خدا
۱۶۶		اشتباه شیطان
۱۶۷		تکبر به مردم
۱۶۸		تکبر بر پیامبران
۱۷۰		تکبر بر خدا
۱۷۲		مجلس بیست و هفتم
۱۷۲		بهترین نسل بشر
۱۷۳		شان نزول آیه ۱۳ سوره حجرات
۱۷۶		مجلس بیست و هشتم
۱۷۶		عُجب و خودپسندی
۱۷۷		نکوهش عُجب
۱۷۷		آفات عُجب
۱۷۸		معالجه عُجب
۱۸۰		علاج عُجب به علم

۱۸۱	علاج عُجب به عبادت
۱۸۱	علاج عُجب به کمالات نفسانی
۱۸۲	علاج عُجب به حسب و نسب
۱۸۲	علاج عُجب به جمال
۱۸۳	علاج عُجب به مال
۱۸۳	علاج عُجب به قدرت بدنی
۱۸۳	علاج عُجب به زیرکی
۱۸۳	علاج عُجب به جلوه کردن خطا
۱۸۵	مجلس بیست و نهم
۱۸۵	حقیقت تقوا
۱۸۶	حقیقت تقوا، سرمایه بزرگ معنوی
۱۸۶	مراحل سه گانه تقوا
۱۸۷	تقوا از دیدگاه امام علی علیه السلام
۱۸۸	ایمان، اساس تقوا
۱۸۸	در احوال پرهیزکاران
۱۹۱	اصول کفر
۱۹۲	اخلاق و تواضع پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله
۱۹۳	حکمت اسرار خداوندی
۱۹۴	همنشینی با خدا، در حضور اولیاء
۱۹۶	مجلس سی ام
۱۹۶	عدل چیست؟
۱۹۷	استواری آسمان ها و زمین به عدل
۱۹۸	اقسام عدل
۱۹۸	عدل، زینت آسمان و زمین
۲۰۰	مجلس سی و یکم
۲۰۰	عدل و احسان
۲۰۰	اصل اول: عدل
۲۰۱	اصل دوم: احسان
۲۰۱	اصل سوم: احسان به خویش و قوم
۲۰۱	اصل چهارم: فحشا
۲۰۲	اصل پنجم و ششم: منکر و بغی
۲۰۲	مخاطب عدل کیست؟
۲۰۵	عُلت عمر کوتاه
۲۰۶	سلطنت کوتاه یزید

۲۰۷	مجلس سی و دوم
۲۰۷	احسان چیست؟
۲۰۸	حد وسط و اعتدال
۲۰۹	مجلس سی و سوم
۲۰۹	عدالت و امانت داری
۲۰۹	عدم خیانت در امانت
۲۱۰	عدل در حکومت
۲۱۱	مجلس سی و چهارم
۲۱۱	حق و عدالت
۲۱۳	نتیجه پیروی از هوای نفس
۲۱۳	هر گناه، کیفری مخصوص دارد
۲۱۵	مجلس سی و پنجم
۲۱۵	عدالت در حکومت
۲۱۶	مسئولیت علما
۲۱۸	مجلس سی و ششم
۲۱۸	عدالت در گفتار
۲۱۹	اهمیت اجرای عدالت
۲۲۱	هدف امام حسین علیه السلام
۲۲۲	عدالت در گفتار
۲۲۳	مجلس سی و هفتم
۲۲۳	عدل و جود
۲۲۳	فضیلت سخاوت
۲۲۵	برتری عدل بر جود
۲۲۷	مجلس سی و هشتم
۲۲۷	مواعظ امیرالمؤمنین علیه السلام به نوف
۲۲۷	۱- نیکی کن
۲۲۷	۲- دروغگو مباش
۲۲۸	۳- خبرگیر و باج گیر مباش
۲۲۸	۴- زاهد و شب زنده دار باش
۲۳۰	مجلس سی و نهم
۲۳۰	معانی وزر و اهمیت وزیر
۲۳۰	حضرت موسی و درخواست وزیر
۲۳۱	چه کسی لیاقت وزارت دارد؟
۲۳۲	صالحان جای ناصالحان
۲۳۳	صفات خوب وزیر

وزرای خوب و بد ۲۳۴

مجلس چهل ۲۳۵

خلقت چشم ۲۳۵

خلقت عجیب خفاش ۲۳۶

حیوانات تیز چشم ۲۳۷

آسیب نور چشم ۲۳۷

زیاد شدن نور چشم ۲۳۸

نابینایان و حافظه قوی ۲۴۰

فیلسوف نابینا ۲۴۱

مجلس چهل و یکم ۲۴۲

برتری و افضلیت ۲۴۲

۱- گوش بهتر است یا چشم؟ ۲۴۲

۲- شب بهتر است یا روز؟ ۲۴۳

۳- سکوت بهتر است یا کلام؟ ۲۴۳

۴- معاشرت بهتر است یا گویه گیری؟ ۲۴۵

۵- غنی بهتر است یا فقیر؟ ۲۴۶

۶- زمین بهتر است یا آسمان؟ ۲۴۷

۷- تابستان بهتر است یا زمستان؟ ۲۴۷

مجلس چهل و دوم ۲۴۸

حاتم اصم کیست؟ ۲۴۸

کلمات و حکایات حاتم ۲۴۹

مجلس چهل و سوم ۲۵۲

لذت واقعی ۲۵۲

گوناگونی لذت بردن ۲۵۳

دنیا لذتی ندارد ۲۵۳

مجلس چهل و چهارم ۲۵۵

عظیم در قرآن ۲۵۵

۱- ذات مقدس خداوند ۲۵۵

۲- خُلق پیامبر ۲۵۵

۳- تهمت بر بی گناهی ۲۵۷

۴- قربانی حضرت ابراهیم ۲۵۷

۵- وجود مقدس امیرالمؤمنین علیه السلام ۲۵۸

۶- روز قیامت ۲۵۹

مجلس چهل و پنجم ۲۶۱

ضرورت وجود حاکم ۲۶۱

۲۶۱		اقسام سلطنت
۲۶۱		۱- سلطنت ظاهری
۲۶۲		۲- سلطنت باطنی
۲۶۳		سید علی تبزی
۲۶۴		آیت الله شیخ محمد تقی شوشتری
۲۶۵		۳- سلطنت ظاهری و باطنی
۲۶۷		مجلس چهل و ششم
۲۶۷		کرامت انسان
۲۶۷		تکریم و فضیلت انسان
۲۶۸		علل امتیاز و برتری انسان
۲۶۸		موارد تکریم انسان
۲۷۰		مجلس چهل و هفتم
۲۷۰		مذمت شکم پرستی
۲۷۴		مجلس چهل و هشتم
۲۷۴		اخلاص و ریا
۲۷۴		عدم ریا و اخلاص در عبادت
۲۷۶		اتفاق و پرهیز از ریاکاری
۲۷۷		جبران لغزش و گرفتاری
۲۷۹		اخلاص سبب نجات از بلا و گرفتاری
۲۸۱		اخلاص در عمل
۲۸۲		مجلس چهل و نهم
۲۸۲		مال و ثروت اندوزی
۲۸۳		دنیا، سجده گاه دوستان خدا
۲۸۴		دنیا و زهد
۲۸۴		تشبیه دنیا به آب
۲۸۶		مجلس پنجاهم
۲۸۶		قضاوت و دادگری در اسلام
۲۸۷		رعایت نظم و قانون
۲۹۵		فهرست